

KYMENLAAKSON MAAKUNTAOHJELMA 2011 – 2014
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

7.8.2009

KYMENLAAKSON LIITTO

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Sisältö

<i>Johdanto</i>	3
<i>Yleistä maakuntaohjelmasta</i>	4
Mikä on maakuntaohjelma?	4
Maakuntaohjelma osana maakunnan suunnittelujärjestelmää	5
Maakuntaohjelman rooli maakunnallisen tahtotilan muodostajana	6
<i>Kymenlaakson maakuntaohjelman sisällön alustavat painopistealueet</i>	6
<i>Maakuntaohjelman vaikutusten arviointi</i>	6
Yleistä ohjelmien vaikutusten arvioinnista	6
Osallistumisen ja vaikutusten arvioinnin kokonaisuus.....	7
Ohjelman laatimisen ja vaikutusten arvioinnin aikataulu	8
<i>Tiedottaminen ja vuorovaikutus</i>	9
<i>Ympäristöselostuksen sisältö</i>	10
<i>Arvioinnin toteutus</i>	11
<i>Yhteystiedot</i>	12

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Johdanto

Maakuntaohjelman laadinnassa tavoitteena on avoin ja vuorovaikutteinen prosessi. Vuorovaikutteinen prosessi edistää eri tahojen mahdollisuutta saada tietoa ja osallistua suunnitteluun sekä parantaa edellytyksiä sovittaa yhteen eri tavoitteita ja näkökantoja.

Tämän osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoituksena on antaa kaikille maakuntaohjelmasta kiinnostuneille tietoa maakuntaohjelman laadinnan eri vaiheista, laadinnan aikataulusta sekä vaikutusmahdollisuuksista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa annetaan myös tietoja siitä, miten ja milloin maakuntaohjelman vaikutuksia arvioidaan.

Viranomaisella on velvollisuus selvittää ja arvioida valmistelemiensa suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset, jos niiden toteuttaminen voi vaikuttaa merkittävästi muun muassa ihmiseen, luontoon ja sen monimuotoisuuteen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan tai luonnonvaroihin.

Maakuntaohjelman valmistelua koskee laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005). Tämä ns. SOVA-laki edellyttää, että maakuntaohjelman valmisteluun liittyy aina myös ympäristövaikutusten arviointi. Maakuntaohjelman vaikutusten arviointi osana suunnitelman laatimista koko valmisteluprosessin ajan edistää vuorovaikutusta sekä tukee maakuntaohjelman valmistelua, päätöksentekoa, toteuttamista ja seuranta.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Yleistä maakuntaohjelmasta

Mikä on maakuntaohjelma?

Maakuntaohjelmassa esitetään ja kootaan yhteen maakunnan kehittämistyön keskeiset tavoitteet, toimenpide-ehdotukset ja niiden toteuttamisen voimavarat.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet, hallinnonaloittainen alueiden kehittämisen suunnittelu ja maakuntaa koskevat muut laissa tarkoitetut ohjelmat.

Maakuntaohjelma laaditaan maakuntavaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Maakuntavaltuusto on hyväksynyt Kymenlaakson voimassaolevan maakuntaohjelman 4.12.2006 ja Kymenlaakson maakuntasuunnitelman 2005-2015 19.12.2005. Uusi maakuntaohjelma 2011-2014 korvaa molemmat edellä mainitut asiakirjat.

Maakuntaohjelman rakenne, laadintamenettely ja aikataulu määritellään valtioneuvoston asetuksella. Maakuntaohjelmassa kuvataan ensin maakunnan ja sen osien nykytila ja kehittymismahdollisuudet. Kuvauksen pohjalta määritellään maakunnan kehittämisen tavoitteet, toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä keskeiset hankkeet ja kehittämiskokonaisuudet.

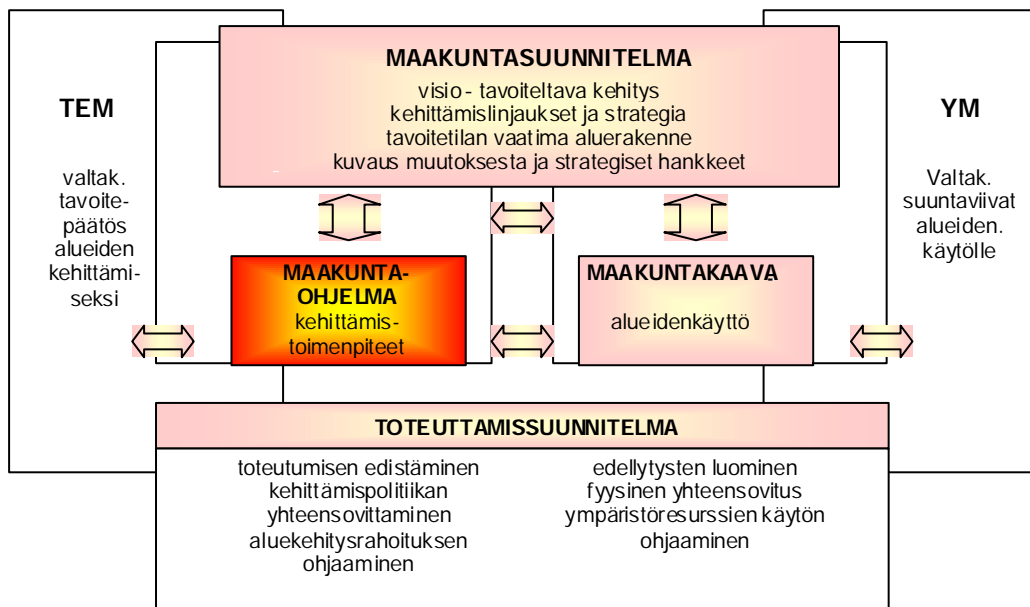
Toimenpiteet ryhmitellään toimintalinjoihin tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Maakuntaohjelmassa arvioidaan sen toteuttamisen kustannukset ja esitetään suunnitelma rahoittajatahoista.

Maakuntaohjelmassa on esitettävä EU-rakennerahasto-ohjelmien, kansallisten erityisohjelmien, osaamiskeskusohjelman ja koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) rooli sekä niiden suhde muihin kehittämisohjelmiin.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntaohjelma osana maakunnan suunnittelujärjestelmää

Maakunnan suunnittelujärjestelmä perustuu aluepoliittiseen lainsäädäntöön. Maakuntasuunnittelua ohjaavat laki alueiden kehittämistä (602/2002) sekä maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999). Aluekehityslaki uudistetaan valtion aluehallinnon uudistamishankkeen toimeenpanon yhteydessä syksyn 2009 aikana.

Kuva 1. Aluepoliittisen lainsäädännön määrittämä suunnittelujärjestelmä maakunnallista aluekehitystyötä varten.

Maakunnan suunnittelujärjestelmään kuuluvat alueiden kehittämislain ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntaohjelman lisäksi myös maakuntasuunnitelma ja maakuntakaava.

Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltava kehitys ja kehittämisen yleiset suuntaviivat pitkällä aikavälillä. Voimassa oleva maakuntasuunnitelma ulottuu vuoteen 2015. Kymenlaaksossa ei laadita nyt uutta erillistä maakuntasuunnitelma-asiakirjaa, vaan maakuntaohjelman 2011-2014 rakenteeseen sisällytetään erillinen strategiaosa, joka ulottuu vuoteen 2030. Maakuntastrategian tavoitteet täsmentyvät maakuntaohjelman toimenpideoosassa sekä vuosittaisessa maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmassa ja maakuntakaavassa.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntaohjelman rooli maakunnallisen tahtotilan muodostajana

Maakuntien liittojen toimivaltaa selkeytetään valtion aluehallinnon uudistuksen yhteydessä. Tällöin korostetaan liittojen asemaa aluekehitystyötä kokoavana ja yhteen sovittavana viranomaisena. Osana uudistusta lisätään maakuntaohjelman velvoittavuutta valtion aluehallinnon ohjauksessa.

Aluehallinnon uudistus tuo mukanaan Kymenlaaksosta ja Etelä-Karjalasta muodostuvan yhteistoiminta-alueen, joten maakuntaohjelmien yhteiset, keskeiset strategiset linjaukset laaditaan yhteistyössä Etelä-Karjalan liiton ja Etelä-Karjalan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kanssa.

Kymenlaakson maakuntaohjelman sisällön alustavat painopistealueet

Maakuntaohjelma on yleispiirteinen strategia-asiakirja, jolla on selkeä elinkeinopoliittinen painotus. Tavoitteena on luoda edellytykset maakunnan tasapuoliseen ja kestäväan toimintaympäristön kehittämiseen.

Maakuntaohjelman alustavat toimintalinjat keskittyvät yritystoiminnan toimintaedellytysten parantamiseen ja elinkeinojen kehittämiseen, koulutuksen ja osaamisen kehittämiseen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä alueidenkäyttöön, infrastruktuuriin ja ympäristöön. Ohjelman läpileikkaavina teemoina tulevat olemaan rakennemuutos, Venäjä sekä ilmastonmuutos ja luonnonvarat.

Maakuntaohjelman sisältö täsmentyy ohjelman laatimis- ja arviointiprosessin aikana.

Maakuntaohjelman vaikutusten arviointi***Yleistä ohjelmien vaikutusten arvioinnista***

EY:n direktiivi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (2001/42/EY) säätelee suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia. Direktiivi toteutetaan Suomessa lailla viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista, joka tuli voimaan 1.6.2005. Tämä ns. SOVA -laki mahdollistaa ympäristönäkökohtien ottamisen huomioon aiempaa paremmin jo suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun alkuvaiheessa. Se lisää tiedonsaantia viranomaisten suunnitelmista ja mahdollisuuksia osallistua niiden valmisteluun. Alueiden kehittämissaissa tarkoitettu maakuntaohjelma on SOVA -lain mukainen ympäristöarviointia edellyttävä ohjelma.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

SOVA -laki antaa kansalaisille mahdollisuuden vaikuttaa omaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Jokainen prosessin osallinen on oikeutettu saamaan tietoa ja lausumaan mielipiteensä suunnitelman tavoitteista ja sisällöstä. Ohjelman arviointi tähtää parhaan mahdollisen ratkaisuvaihtoehdon löytymiseen ja mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseen.

SOVA -lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävä kehitystä.

Ympäristöselostus on arviointiprosessin keskeinen asiakirja. Selostuksessa esitetään tiedot ohjelmasta ja tarkastelluista vaihtoehdoista ja arvioidaan ohjelman toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset.

Osallistumisen ja vaikutusten arvioinnin kokonaisuus

Ohjelman vaikutusten arviointi ja vuorovaikutusprosessi koostuu ajallisesti toisiaan seuraavista vaiheista sekä niiden yhteydessä toteutettavista osatehtävistä.

Arvioinnin suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaiheessa laaditaan ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma ja suunnitellaan vuorovaikutuksen järjestämistä. Suunnitteluvaiheen tarkoitus on tukea varsinaista arvioinnin ja vuorovaikutuksen toteutusta ja parantaa arvioinnin ja ohjelman valmistelun integrointia. Lisäksi ilmoitetaan ympäristöselostuksen aiotusta sisällöstä ja valmistelusta sekä kuullaan yleisöä ja viranomaisia (SOVAL 8§).

Varsinainen arviointivaihe

Arviointivaiheessa selvitetään ohjelmaluonnoksen ympäristövaikutuksia ja järjestetään vuorovaikutusta. Vaikutusten arviointi tapahtuu ohjelman laatimisprosessin yhteydessä joka tuottaa tietoa ohjelman laadinnan tueksi. Prosessi palvelee samalla ohjelman hyväksymistä, toteutusta ja seurantaa. Arviointivaiheessa asetetaan ohjelmaluonnos ja sen ympäristöselostus nähtäville.

Ohjelman hyväksymisvaihe

Hyväksymisvaiheessa tiedotetaan suunnitelman ja ohjelman hyväksymisestä ja siitä, miten prosessin aikana esille tulleita kommentteja, mielipiteitä ja lausuntoja on otettu huomioon ja miten ne ovat vaikuttaneet ohjelman sisältöön ja mahdollisten vaihtoehtojen valintaan.

Ympäristövaikutusten seuranta

Ohjelman ympäristövaikutuksia seurataan ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Seurantaa varten laaditaan ehdotus seurantaohjelmaksi.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Ohjelman laatimisen ja vaikutusten arvioinnin aikataulu

Vaihe	Ohjelman laatimisprosessi	Arviointiprosessi	Kokoukset
Suunnittelu- vaihe kesä-syky 2009	Ohjelman laatimistyö käynnistyy	<ul style="list-style-type: none"> Ohjelman, arviointiohjelman ja ympäristöselostuksen valmistelu sekä siitä tiedottaminen (SOVAL 8§) Annetaan yleisölle mahdollisuus saada tietoja ohjelman ja ympäristöselostuksen aiotusta sisällöstä, lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää mielipiteensä asiasta. Lehti-ilmoitus / Internet 	<ul style="list-style-type: none"> MK-hallitus 18.5.2009 MK-valtuusto 13.5.2009 Kaakkois-Suomen ympäristökeskus + tarpeen mukaan kunnan ympäristö- ja terveystoimikunta (Viranomaisen kuuleminen ympäristöselostuksessa annettavista tiedoista. Asetuksen mukainen neuvottelu) elokuu MYR Etelä Karjalan liitto ja Kymenlaakson liitto Ympäristöpoliittinen neuvottelukunta
Arviointi- vaihe syky 2009- kevät 2010	Ohjelman luonnos (Ohjelmaluonnos os tarkistetaan saadun palautteen perusteella) Ohjelman ehdotus	<ul style="list-style-type: none"> Ohjelmaluonnoksesta sekä ympäristöselostuksesta kuuleminen (SOVAL 9§). (Ohjelmaluonnos ja selostus on julkisesti nähtävillä vähintään 30 päivää [helmi-huhtikuu 2010]) Lehti-ilmoitus / Internet, Lausuntopyynnöt Ohjelmaluonnoksen tarkistaminen. Dokumentoidaan, miten ohjelman valmistelun aikana saadut mielipiteet ja lausunnot on otettu huomioon ja esitetään, miten ne ovat vaikuttaneet ohjelman sisältöön ja vaihtoehtojen valintaan. 	<ul style="list-style-type: none"> MK-hallitus MK-valtuusto Ympäristöpoliittinen neuvottelukunta Seutukunnittaiset esittelytilaisuudet yleisölle maakuntaohjelmaluonnoksen nähtävilläoloaikana Sidosryhmäseminaari / asiantuntijatyöryhmät
Hyväksymis- vaihe kesä 2010	Valmis ohjelma	<ul style="list-style-type: none"> Ohjelman ja ympäristöselostuksen hyväksyminen ja päätöksestä tiedottaminen (SOVAL 11§) Lehti-ilmoitus / Internet 	<ul style="list-style-type: none"> MK-hallitus MK-valtuusto
Seuranta- vaihe 2010 alkaen	Valmis ohjelma	<ul style="list-style-type: none"> Ympäristövaikutusten seuranta Ulkopuolinen arviointi ohjelmakauden aikana Aluekehityskatsaukset 	

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Tiedottaminen ja vuorovaikutus

Kuulutukset

Maakuntaohjelman laatimistyön käynnistämisestä, ohjelmaluonnoksen ja sen ympäristöselostuksen nähtäville asettamisesta sekä ohjelman hyväksymispäätöksestä kuulutetaan Kymenlaakson liiton päätösten ja käytännön mukaisesti ja SOVA -lain edellyttämällä tavalla.

Kuulutukset julkaistaan maakunnallisissa lehdissä (Kymen- ja Kouvolan sanomat). Kuulutukseen liittyvät asiakirjat asetetaan nähtäville Kymenlaakson liiton virastossa sekä liiton internet -sivuilla (www.kymenlaakso.fi).

Maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan maakuntaohjelman laatimistyön suunnitteluvaiheessa (Kuulutus maakuntaohjelman laatimistyön käynnistämisestä). Maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville Kymenlaakson liiton virastossa ja se julkaistaan Kymenlaakson liiton Internet -sivuilla. OAS:sta voivat esittää mielipiteensä kaikki asiasta kiinnostuneet nähtävilläoloajan kuluessa.

Maakuntaohjelman luonnos ja sen ympäristöselostus

Yleisölle järjestetään mahdollisuus tutustua maakuntaohjelmaluonnokseen ja ympäristöselostukseen sekä esittää niistä mielipiteensä. Maakuntaohjelmaluonnos ja ympäristöselostus pidetään nähtävillä 30 päivän ajan Kymenlaakson liiton virastossa sekä Internet-sivuilla. Arvioitu nähtävilläoloaika on helmi-huhtikuu 2010. Mielipide tai lausunto ohjelmasta on esitettävä kirjallisesti nähtävillä oloajan kuluessa. Tiedotustilaisuudet yleisölle järjestetään seutukunnittain.

Maakuntaohjelman luonnoksesta ja sen ympäristöselostuksesta pyydetään lausuntoja alueelliselta ympäristökeskukselta sekä maakuntaohjelman laadinnan kannalta keskeisiltä viranomaistahoilta, -sidosryhmiltä ja yhteistyökumppanilta. Lausuntoja pyydetään mm. seuraavilta tahoilta:

- Kymenlaakson kaupungit ja kunnat
- Naapurimaakuntien liitot
- Maakunnassa toimivat keskeiset viranomaistahot
- Yhteisöiltä, joiden toimialaa ohjelmassa merkittävästi käsitellään
- Liikenteen ja teknisen huollon tahot, joiden toimialaa ohjelmassa merkittävästi käsitellään
- Keskeiset ympäristö ja luonnonvara-alalla toimivat tahot
- Alueella toimivat tutkimus- ja oppilaitokset
- Muut toimijat, joiden toimialaa ohjelmassa merkittävästi käsitellään sekä puolueiden piirijärjestöt

Päätökset

Maakuntahallitus käsittelee saadut mielipiteet ja hyväksyy niiden pohjalta laaditun ehdotuksen maakuntaohjelmaksi. Lopullisesti maakuntaohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston kokouksista ja päätöksistä tiedotetaan liiton internet -sivuilla. Liiton internet -sivuilta löytyvät kokousten aikataulut sekä esityslistat ja pöytäkirjat.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Yleisölle maakuntaohjelman hyväksymispäätöksestä tiedotetaan liiton internet-sivuilla ja maakuntalehdissä. Päätös ja maakuntaohjelma ympäristöselostuksineen asetetaan nähtäville liiton virastoon.

Ympäristöselostuksen sisältö

Ympäristöselostus on arviointiprosessin keskeinen asiakirja. Selostuksessa esitetään tiedot ohjelmasta ja tarkastelluista vaihtoehdoista ja arvioidaan ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset.

Ympäristöselostuksen sisältö

Yleinen osa	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelman tausta, sisältö, tavoitteet • Suhde muihin ohjelmiin • Ohjelman kannalta olennaiset kansalliset ym. ympäristötavoitteet • Vaikutusalue • Arviointimenetelmän kuvaus • Vaihtoehtojen käsittely • Nykytilan arviointi • Ympäristövaikutusten keskinäiset vuorovaikutussuhteet • Todennäköinen kehitys, jos suunnitelmaa tai ohjelmaa ei toteuteta • Oletukset epävarmuudet • Toimenpide-ehdotukset haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi • Ehdotus seurantaohjelmaksi • Lähdeluettelo
Arviointiosa	<ul style="list-style-type: none"> • Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen • Vaikutukset liikennemääriin • Vaikutukset energiakulutukseen • Vaikutus päästöihin, ilman laatuun ja ilmastoon • Vaikutukset kulutukseen ja tuotantoon • Vaikutukset aineelliseen omaisuuteen • Vaikutukset maisemaan kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön • Vaikutukset luonnonoloihin ja luonnonvaroihin esim. Natura 2000 alueisiin • Vaikutukset vesi- ja jätehuoltoon • Vaikutukset ihmisten terveydelle ja hyvinvointiin • Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen • Vaikutukset tutkimukseen ja koulutukseen • Rajojen ylittäviä kielteisiä vaikutuksia. • Vaikutukset lähialueen ympäristöyhteistyöhön. • Muu mahdolliset ympäristövaikutukset <p>Erityistarkastelun kohteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilmastonmuutoksen torjuminen • Sopeutuminen ilmastonmuutokseen • Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen • Ekotehokkuuden parantaminen • ...
Yhteenvedo	<ul style="list-style-type: none"> • Yleistajuinen ja lyhyt yhteenvedo ohjelman keskeisistä vaikutuksista

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Arvioinnin toteutus

Arviointiprosessin toteuttamisesta vastaa Kymenlaakso liitto. Ohjelman vaikutusten arviointi tapahtuu sisäisenä asiantuntija - arviona. Asiantuntijatyöryhmät kuten esim. Kymenlaakson ympäristöpoliittinen neuvottelukunta osallistuvat tarpeen mukaan arviointiprosessiin.

Ohjelma arvioidaan toimintalinjoittain. Lisäksi arvioidaan yhteisvaikutuksia. Arvioinnissa käytetään arviointitaulukkoja. Merkittäviä vaikutuksia kuvataan myös sanallisesti.

Arvioinnissa huomioidaan keskeiset taloudelliset, sosiaaliset kulttuuriset ja ympäristölliset vaikutukset (katso ympäristöselostuksen sisältö / arvioinnin kohteet). Arvioinnin tarkkuusaste on suhteessa ohjelman yleispiirteisyyteen.

Arvioinnissa käsitellään lähtökohtaisesti kaksi vaihtoehtoa:

Vaihtoehto 0: Ohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä ei toteuteta

Vaihtoehto 1: Ohjelma toteutetaan kaikilta osin.

Lisäksi arvioidaan muita vaihtoehtoja sekä myös skenaarioita sen mukaan, kun niitä esitetään maakuntaohjelmaluonnoksessa.

Maakuntaohjelman 2011-2014 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Yhteystiedot

Kymenlaakson liiton virasto

Postiosoite: PL 35, 48601 KOTKA
Käyntiosoite: Karhulantie 36 B, 48600 KOTKA
Toimisto on avoinna arkisin Ma-Pe klo 08:00- 16:00

Kymenlaakson Liiton virallinen sähköpostiosoite on
virasto(at)kymenlaakso.fi
Henkilökohtaiset sähköpostiosoitteet ovat muotoa
etunimi.sukunimi(at)kymenlaakso.fi

Kymenlaakson liiton internet -sivut:

<http://www.kymenlaakso.fi>

Yhteyshenkilöt:

Juha Haapaniemi, aluekehitysjohtaja
puh. 05 230 8921 (Juha.Haapaniemi@kymenlaakso.fi)

Riitta Kallström, aluekehityssuunnittelija
puh. 05 230 8914 (Riitta.Kallstrom@kymenlaakso.fi)

Toni Vanhala, aluekehityssuunnittelija
puh. 05 230 8916 (Toni.Vanhala@kymenlaakso.fi)

Ari Pietarinen, suunnittelujohtaja
puh. 05 230 8917 (Ari.Pietarinen@kymenlaakso.fi)

Frank Hering, ympäristösuunnittelija
puh 05 230 8942 (Frank.Hering@kymenlaakso.fi)